

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія суспільних дисциплін і правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 09 » 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

для студентів

спеціальності **231 Соціальна робота**

освітньої програми **Соціальна педагогіка**

освітньо-кваліфікаційного рівня **молодший спеціаліст**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»	
Ідентифікаційний код 02130109	
Начальник відділу	
Спеціалізований навчальний центр	
Програма №	0992/21
Служ	
(підпис)	(прізвище, ім'я, по-батькові)
« 09 »	09 21

Київ – 2021

Розробник: Лисенко О.В., викладач циклової комісії суспільних дисциплін правознавства Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: Лисенко О.В., викладач циклової комісії суспільних дисциплін правознавства Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства
Протокол від 28 серпня 2021 року № 1

Голова циклової комісії Юлія РЯБОКОНЬ

Робочу програму перевірено
« 04 » вересня 2021 р.

Заступник директора
з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора
з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20 /20 н.р. (), « » 20 р., протокол №

на 20 /20 н.р. (), « » 20 р., протокол №

на 20 /20 н.р. (), « » 20 р., протокол №

на 20 /20 н.р. (), « » 20 р., протокол №

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Кількість кредитів/годин	2/60
Курс	3
Семестр	5
Кількість змістових модулів, з розподілом	2
Кількість кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі:	60
Аудиторних	28
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	28
Форма семестрового контролю	залік

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право» є підготовка висококваліфікованих і конкурентноздатних фахівців, які відповідають світовим стандартам і спроможні ефективно виконувати сучасні завдання, покладені на правозастосовчі органи, демонструючи глибокі знання кримінального права України та вміння правильно використовувати її положення у практичній діяльності.

Основними завданнями курсу «Кримінальне право» є:

1. навчити студентів самостійно аналізувати норми кримінального права та ситуації, які регулюються його нормами;
2. навчити студентів виявляти проблеми та тенденції розвитку кримінального права України;
3. навчити студентів самостійно досліджувати, аналізувати, систематизувати та узагальнювати здобуті знання щодо кримінального права України;
4. розширювати правничий світогляд студентів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти такими предметними **компетенціями:**

- знати основоположні засади побудови сучасного українського кримінального права;
- знати, вміти пояснювати, грамотно використовувати основну юридичну термінологію в галузі кримінального права;
- знати, називати, аналізувати нормативно-правові акти, що регулюють норми сучасного кримінального права,

- бути здатними юридично правильно кваліфікувати факти і обставини, що виникли в кримінальних правовідносинах, визначати обтяжуючі та пом'якшуючі обставини;
- бути готовими до здійснення попередження правопорушень, виявлення та усування причин та умов, що сприяють їх вчиненню;
- знати та вміти пояснювати основні інститути кримінального права.

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право» студент:

- знає основні поняття кримінального права: злочин, об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона, стадії вчинення злочину, множинність злочинів, співучасть, відповідальність, судимість, покарання, примусові заходи виховного характеру, примусові заходи медичного характеру;
- аналізує систему кримінального права України та основні інститути, вміє її пояснювати;
- тлумачить норми кримінального закону, необхідних для проведення юридичних консультацій;
- характеризує окремі групи злочинів: проти основ національної безпеки, проти життя та здоров'я особи, волі, честі та гідності, проти власності тощо;
- відмежовує злочин від малозначного діяння та адміністративного правопорушення;
- виокремлює елементи складу злочину, пояснювати їх;
- обраховує строки зняття та погашення судимості;
- знає форми співучасті та види співучасників, може пояснити їх;
- визначає стадію вчинення (зупинення) злочину;
- класифікує види злочинів;
- розрізняє види множинності злочинів: повторністю, сукупністю та рецидивом.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами роботи						Самостійна
		усього	Аудиторні					
			лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. Кримінальне право та кримінальний закон								
1	Основоположні засади кримінального права	2	2					
2	Поняття, ознаки та види злочину	11	2	2				7
3	Стадії вчинення злочину, множинність злочинів та співучасть у злочині	2	2					
4	Кримінальна відповідальність, покарання та судимість	11	2	2				7
5	Особливості притягнення неповнолітніх до кримінальної відповідальності, примусові заходи виховного та медичного характеру	4	2	2				
	Модульний контроль	2						
	Всього	32	10	6				14
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Особлива частина Кримінального права								
6	Злочини проти державності	2	2					
7	Злочини проти особи	11	2	2				7
8	Злочини проти власності	2	2					
9	Злочини у сфері обігу наркотиків	11	2	2				7
	Модульний контроль	2						
	Всього	28	8	4				14
	РАЗОМ	60*	18	10				28

* із врахуванням МКР

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. Загальна частина Кримінального права.

Лекція 1. Основоположні засади кримінального права. (2 год.)

Поняття, предмет та метод кримінального права.

Завдання та система кримінального права.

Принципи кримінального права. Джерела кримінального права.

Чинний Кримінальний кодекс України, його система і загальна характеристика.

Чинність кримінального закону в просторі, в часі та за колом осіб.

Тлумачення кримінального закону.

Основні поняття: кримінальне право, принципи кримінального права, чинність кримінального закону в часі, просторі, по колу осіб, зворотна сила кримінального закону

Основна література: 1-5 . *Додаткова література:* 1-10.

Лекція 2. Поняття, ознаки та види злочину. (2 год.)

Поняття і ознаки злочину. Класифікація злочинів та види злочинів.

Поняття складу злочину та його елементи.

Поняття і значення об'єкта злочину. Предмет злочину та потерпілий від злочину.

Поняття, ознаки і значення об'єктивної сторони злочину. Обов'язкові та факультативні елементи об'єктивної сторони злочину.

Поняття і ознаки суб'єкта злочину. Вік як ознака суб'єкта злочину.

Осудність як ознака суб'єкта злочину. Поняття осудності та її зміст.

Поняття і критерії неосудності та обмеженої осудності.

Відповідальність за злочин, вчинений у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

Поняття, ознаки і значення суб'єктивної сторони злочину.

Поняття і зміст вини. Значення вини. Форми вини.

Основні поняття: злочин, об'єкт злочину, предмет злочину, потерпілий, об'єктивна сторона злочину, злочинне діяння, матеріальна, моральна та фізична шкода, причинно-наслідковий зв'язок, суб'єкт злочину, осудність, неосудність, спеціальний суб'єкт злочину, суб'єктивна сторона злочину, вина, умисел, злочинна самовпевненість, злочинна недбалість.

Основна література: 1-5 . *Додаткова література:* 1-10.

Семінар 1. Основоположні засади кримінального права. Поняття, ознаки та види злочину (2 год.)

Лекція 3. Стадії вчинення злочину, множинність злочинів та співучасть у злочині (2 год.)

Поняття і види стадій вчинення злочину.

Закінчений злочин та незакінчений злочин.

Поняття усіченого складу злочину. Поняття готування до злочину. Поняття і ознаки замаху на злочин. Види замаху.

Добровільна відмова від доведення злочину до кінця.

Поняття, види і ознаки множинності злочинів.

Поняття і види сукупності злочинів. Реальна та ідеальна сукупність.

Поняття і види повторності злочинів.

Поняття, види і кримінально-правове значення рецидиву злочинів.

Поняття співучасті у злочині. Види співучасників злочину.

Форми співучасті у злочині, критерії і значення їх виділення.

Підстави і межі кримінальної відповідальності співучасників злочину. Кваліфікація діянь співучасників злочину.

Основні поняття: стадії вчинення злочину, закінчений злочин, готування до злочину, замах на злочин, усічений склад злочину, добровільна відмова від скоєння злочину, множинність злочинів, сукупність злочинів, повторність злочинів, рецидив, співучасник, організатор, підбурювач, пособник, виконавець, група осіб, попередня змова.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-10.

Лекція 4. Кримінальна відповідальність, покарання та судимість. (2 год.)

Поняття та форми кримінальної відповідальності. Підстава кримінальної відповідальності.

Поняття і ознаки обставин, що виключають злочинність діяння.

Види звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття, ознаки та мета покарання. Поняття, ознаки і значення системи покарань. Види покарань.

Поняття і правове значення судимості. Виникнення і припинення судимості. Зняття та погашення судимості. Дostroкове зняття судимості.

Основні поняття: кримінальна відповідальність, обставини, що виключають злочинність діяння, необхідна оборона, уявна оборона, крайня необхідність, звільнення від кримінальної відповідальності, дійове каяття, строк давності, покарання, система покарань, судимість, зняття та погашення, амністія, помилування.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-10.

Семінар 2. Стадії вчинення злочину, множинність злочинів та співучасть у злочині. Кримінальна відповідальність, покарання та судимість. (2 год.)

Лекція 5. Особливості притягнення неповнолітніх до кримінальної відповідальності, примусові заходи виховного та медичного характеру (2 год.)

Особливості застосування покарання до неповнолітніх. Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх, і особливості їх призначення.

Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності.

Примусове лікування.

Громадський вихователь. Примусові заходи медичного характеру. Примусові заходи виховного характеру.

Основні поняття: неповнолітній, примусові заходи виховного характеру, примусове лікування.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-10.

Семінар 3. Особливості притягнення неповнолітніх до кримінальної відповідальності, примусові заходи виховного та медичного характеру. (2 год.)

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Особлива частина Кримінального права

Лекція 6. Злочини проти державності (2 год.)

Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

Злочини проти громадської безпеки.

Злочини проти громадського порядку та моральності.

Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Основні поняття: державна таємниця, державний кордон, призов, мобілізація, органи державної влади, масові заворушення, моральність, правопорядок, депутат, громадський діяч.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-10.

Лекція 7. Злочини проти особи (2 год.)

Злочини проти життя та здоров'я особи. Життя – момент початку та закінчення. Поняття та види тілесних ушкоджень. Види вбивств.

Злочини проти волі, честі та гідності особи. Викрадення особи.

Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості. Згвалтування. Задоволення статевої пристрасті неприродним способом. Вчинення розпусних дій щодо неповнолітніх.

Основні поняття: життя, вбивство, привілейоване вбивство, тяжке тілесне ушкодження, середньої тяжкості тілесне ушкодження, легке тілесне ушкодження, згвалтування, неповнолітні, статевая свобода, статевая недоторканість, воля, честь, гідність.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-10.

Семінар 4. Злочини проти державності. Злочини проти особи. (2 год.)

Лекція 8. Злочини проти власності (2 год.)

Загальна характеристика злочинів проти власності. Поняття злочинів проти власності. Корисливі злочини проти власності.

Некорисливі злочини проти власності.

Крадіжка, грабіж та розбій. Шахрайство. Вимагання.

Основні поняття: власність, право власності, таємне викрадення, відкрите викрадення, напад з метою заволодіння, зловживання довірою, обман.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-10.

Лекція 9. Злочини у сфері обігу наркотиків (2 год.)

Загальна характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення. Поняття злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення. Класифікація злочинів, передбачених розділом XIII Особливої частини КК України.

Злочини проти дотримання правил обігу наркотичних засобів, їх аналогів або прекурсорів. Злочини проти здоров'я населення.

Основні поняття: наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги або прекурсори, схилення до вживання, незаконна видача рецепта, отруйні і сильнодіючі речовини, місце для вживання одурманюючих засобів, мікробіологічні, інші біологічні агенти чи токсини, заготівля, перероблення, збут, радіоактивно забруднені продукти харчування чи інша продукція.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-10.

Семинар 5. Злочини проти власності. Злочини у сфері обігу наркотиків.(2 год)

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Кримінальне право» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	4	4
Відвідування семінарів	1	2	2	3	3
Відвідування практичних	1				
Робота на семінарському занятті	10	1	10	2	20
Робота на практичному занятті	10				
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом			52		62
Максимальна кількість балів		114			
Розрахунок коефіцієнта		1,14			

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість балів
1	Поняття території України. Місце вчинення злочину.	7
2	Відповідальність за злочин, вчинений у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.	7
3	Заходи примусу, що застосовуються до неповнолітніх в кримінальному законодавстві. Їх значення.	7
4	Втягнення неповнолітніх в злочинну діяльність. Небезпека та наслідки такої діяльності	7
	Разом	28

Критерії оцінювання самостійної роботи.

5 балів – завдання виконані в повному обсязі, студент має системні, дієві знання, володіє понятійним апаратом, відповіді на запитання вичерпні й аргументовані, не мають помилок.

4 бали – робота виконана в повному обсязі, але має деякі неточності і незначні помилки; достатньо високий рівень загальної обізнаності з предмету та адаптивності при доборі потрібного матеріалу.

3 бали – поверхневе знання змісту тем з дисципліни, труднощі при використанні понятійного апарату, відсутність міцних логічних зв'язків і послідовності у розумінні навчального предмету.

2 бали – студент знайомий з матеріалом, але не виділяє основних положень, допускає суттєві помилки, які викривлюють зміст, не вміє користуватися термінологією і поєднувати теоретичні засади з практичним їх втіленням.

1 бал – не виявляє розуміння матеріалу, має розрізненні знання, допускає грубі помилки, обсяг виконаного завдання менше 20%.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форма проведення модульного контролю – модульна контрольна робота

Форма проведення – письмова.

Час проведення – 80 хвилин.

Максимальна кількість балів: 25 балів

Критерії оцінювання:

Письмові відповіді на теоретичні питання (розв'язання юридичних задач) оцінюються в залежності від правильності та повноти відповіді.

Виконання тестових завдань оцінюється в 1 бал за кожну правильну відповідь

Письмові відповіді на 2 теоретичних питання – 15 балів

Виконання 10 тестових завдань – 10 балів. Всього балів – 25.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення семестрового контролю екзамен у 8 семестрі

Умова допуску – виконання всіх видів практичних завдань з дисципліни і отримання від 35 до 60 балів за семестр.

Форма проведення екзамену – письмова.

Час проведення – 80 хвилин.

Максимальна кількість балів: 40 балів

Критерії оцінювання:

Письмові відповіді на 2 теоретичних питання – 30 балів

Виконання тестових завдань – 10 балів

Перелік допоміжних матеріалів: немає

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

7. Навчально-методична картка дисципліни «Кримінальне право»

Разом: 60 год., лекції – 18 год., семінарські заняття - 10 год., самостійна робота – 28 год., підсумковий контроль – 4 год.

Модуль	Змістовний модуль I.					Змістовний модуль II.				
Тема модуля	Загальна частина Кримінального права.					Особлива частина Кримінального права.				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Дати										
Теми лекцій	Основоположні засади кримінального права.	Поняття, ознаки та види злочину.	Стадії вчинення злочину, множинність злочинів та співучасть у злочині.	Кримінальна відповідальність, покарання та судимість	Особливості притягнення неповнолітніх до кримінальної відповідальності, примусові заходи виховного та медичного характеру.		Злочини проти державності.	Злочини проти особи.	Злочини проти власності.	Злочини у сфері обігу наркотиків.
Теми семінарських занять			Основоположні засади кримінального права. Поняття, ознаки та види злочину.	Стадії вчинення злочину, множинність злочинів та співучасть у злочині. Кримінальна відповідальність, покарання та судимість	Особливості притягнення неповнолітніх до кримінальної відповідальності, примусові заходи виховного та медичного характеру.		Злочини проти державності. Злочини проти особи.			Злочини проти власності. Злочини у сфері обігу наркотиків.
Поточний контроль					Контрольна робота					Контрольна робота
Підсумковий контроль	Залік									

11. Рекомендована література

Кримінальний кодекс України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131. - [Електронний режим] : Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Базова:

1. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар. 6-те вид., переробл. та доповн. / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Юридична думка, 2009. – 1236 с.
2. [Тютюгін В. І.](#) Кримінальне право України. Особлива частина [Текст] : посіб. для підгот. до іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров, М. А. Рубащенко. - 2-ге вид., перероб. та допов. - Харків : Право, 2017. - 158
3. [Тютюгін В. І.](#) Кримінальне право України. Загальна частина [Текст] : посіб. для підгот. до іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров, М. А. Рубащенко. - Харків : Право, 2017. - 200 с.
4. Кримінальне право України. Загальна частина [Текст] : підручник / [С. В. Албул та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. В. О. Меркулової, д-ра юрид. наук, доц. В. Я. Конопельського ; Одес. держ. ун-т внутр. справ. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2017. - 430 с.
5. [Ортинський В.Л.](#) Кримінальне право України. Особлива частина [Текст] : навч. посіб. для студентів спец. 081 "Право" / В. Л. Ортинський, К. Б. Марисюк, Я. В. Ступник ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. - 422 с.

Додаткова:

1. Кримінальне право України. Загальна частина: Схеми. Таблиці. Визначення: Навч.посібник / За ред.Є.В.Фесенка. – К.: Юрінком Інтер, 2007.
2. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / Ю.В. Александров, В.І. Антипов, М.В. Володько та ін. ; за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка, Київ. нац. ун-т внутр. справ, Київ. міжнар. ун-т . — К. : Атіка, 2008 . — 376 с.
3. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, Л.М. Кривоченко та ін. ; за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація . — 3-є вид., перероб. і доп. — К. : Юрінком Інтер, 2007 . — 496 с.
4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 960 с.
5. Савченко А.В., Шуляк Ю.Л. Кримінальне право України (у схематичних діаграмах): посібник /За заг. ред. к.ю.н., доц. В.В.Чернея. – К.: Вид-во ТОВ “НВП “Інтерсервіс”, 2013. – 150 с.
6. Сучасне кримінальне право України: Курс лекцій / А.В. Савченко, В.В. Кузнецов. – 2-е вид. – К.: Паливода А.В., 2006. – 636 с.
7. Кримінальне право України. Загальна частина: Схеми. Таблиці. Визначення: Навч.посібник / За ред.Є.В.Фесенка. – К.: Юрінком Інтер, 2007.
8. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів: Навчільний посібник. – Видання третє. – К.: Атака, 2007. – 592 с.

9. Кримінальне право і законодавство України. Частина особлива. Курс лекцій. Під ред. М.Й. Коржанського: - К., Атіка, 2005. – 415 с.
10. Кальченко Т. Л. Організована злочинність: кримінологічна характеристика та напрями протидії / Т. Л. Кальченко // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2010. – №6. – С.133-141;
11. Вербенський М.Г. Покарання, не пов'язані з позбавленням волі: загальна характеристика і проблеми застосування // Новий Кримінальний кодекс України: питання застосування і вивчення. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Питання застосування нового Кримінального кодексу України” 25-26 жовтня 2001 року. – Київ-Харків: Юрінком Інтер, 2002. – С.89-92;
12. Лазаренко В. Поняття причетності до злочину / В. Лазаренко // Вісник прокуратури. – 2010. – № 12. – С. 58 - 61.
13. Бурдін В. М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження) : монографія / В. М. Бурдін. – Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – 780 с.
14. Житний О. О. Кримінальне право України в міжнародному вимірі (порівняльно-правовий аналіз) : монографія / О. О. Житний. – Х. : Одиссей, 2013. – 376 с.
15. Кваліфікація за ознаками складу злочину (аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України) : практ. посіб. / уклад.: А. В. Ващенко [та ін.]. – Х. : Точка, 2011. – 132 с.
16. Киричко В. М. Практичний посібник з кримінального права України / В. М. Киричко. – Х. : ФІНН, 2010. – 720 с.
17. Ковтун Н. Я. Види додаткових покарань для неповнолітніх : монографія / Н. Я. Ковтун. – К. : Ін Юре, 2011. – 208 с.
18. Мала енциклопедія кримінального права / НАН України, Київ. ун-т права ; за заг. ред.: Ю. Л. Бошицького, З. А. Тростюк. – К. : Кондор, 2012. – 284 с.
19. Палюх Л. М. Примусові заходи виховного характеру: теорія і практика застосування : навч. посіб. / Л. М. Палюх. – Л. : Львів. нац. ун-т ім. І.Франка, 2010. – 214 с.

9. Додаткові ресурси:

<http://reyestr.court.gov.ua/> - Єдиний державний реєстр судових рішень України

<http://www.pravo.vuzlib.net/> - електронна правова бібліотека

<http://sug.kiev.ua/> - судово-юридична Інтернет-газета.

<http://zakon.rada.gov.ua/> - офіційний сайт Верховної Ради України. Містить в'ю законодавчу базу України, є зручним для пошуку необхідних законодавчих актів (розділ «Законодавство»).

http://www.yuricom.com/ua/legal_bulletin_of_Ukraine/ - загально-національна правова газета «Юридичний вісник України».